

XERREM DE LLIBRES

Capitans valents

de Rudyard Kipling

Adaptació de José Aranda

“Estendrem les mans damunt el mar
de cara a aquell futur
que en somnis hem forjat”

Miquel Martí i Pol
Lluís Llach

1. Home a l'aigua!

Motors de conversa

1. Per començar a parlar ⇒ Parleu de com sou i què feu i del que coneixeu

1. El transatlàntic creuava el nord de l'Atlàntic entre la boira¹. Us agraden els paisatges emboirats? Preferiu els dies assolellats o els dies ennuvolats? Heu caminat alguna vegada entre la boira?
2. Harvey era un noi de quinze anys malcriat i consentit². Com éreu vosaltres als 15 anys? Quin caràcter teníeu? Coneixeu alguna persona malcriada i consentida?
3. Harvey es donava importància a la coberta del transatlàntic. Va demanar tabac a un grup de viatgers³. Fumeu? Heu fumat en alguna ocasió? Coneixeu més persones que fumen o més persones que no ho fan?
4. A causa de l'embriaguesa que li va provocar el tabac, Harvey es va marejar i un cop de mar el va llançar a l'aigua⁴. Podeu anomenar altres productes o situacions que poden causar mareig?

2. Per llançar-se a parlar ⇒ Parleu del que recordeu

5. Quan Harvey va obrir els ulls, després de ser rescatat, tenia dèficits de memòria⁵. Teniu bona memòria? Recordeu coses de quan éreu infants? Perdeu coses, habitualment?
6. Harvey va caure al mar un dia de maig, amb el mar agitat⁶. Us heu banyat al mar algun mes de maig? I a un riu? Recordeu si l'aigua era molt freda? En alguna ocasió heu vist el mar molt agitat?
7. Quan Harvey es va refer li van oferir cafè⁷. Us agrada el cafè? En preneu habitualment? Recordeu dies en què n'hàgiu pres molt? Recordeu alguna cosa important que us hagi passat mentre prenieu un cafè?
8. El capità Disko Troop va assignar una paga a Harvey per fer d'aprenent⁸. Recordeu quina va ser la vostra primera feina? Recordeu quin va ser el vostre primer sou? De totes les feines que heu fet, quina és la que us ha agradat més?

3. Per parlar millor ⇒ Parleu del que sabeu fer i del que penseu

9. Harvey va titllar de "fastigós" el vaixell del capità Troop quan va saber que hi hauria de passar quatre mesos i que hi hauria de rentar plats⁹. Renteu els plats a mà o feu servir rentaplats? Com creieu que és millor rentar els plats? Què en penseu de l'actitud de Harvey? La compreneu o considereu que és injustificable?
10. Quan Harvey va tractar de lladre el capità Troop, aquest li va etzibar una bufetada¹⁰. Què en penseu de l'actitud dels dos? Creieu que aquesta bufetada li va ser útil a Harvey? Penseu que el capità hauria pogut utilitzar altres mitjans no violents?
11. Harvey duia a la butxaca gairebé el triple de diners del que un pescador guanyava en un mes¹¹. Creieu que Harvey fa bé d'ostentar la seva riquesa? Veieu bé que els adolescents disposin de diners per als seus assumptes particulars? Creieu que és bo que la gent jove, a més d'estudiar treballi? Coneixeu casos de persones que hagin combinat treball i estudis?
12. El pare de Harvey només es preocupava dels negocis¹². Coneixeu alguna persona multimilionària? Us agradaria conèixer-la? Què en penseu de l'acumulació de la riquesa en unes poques persones? Si vosaltres fóssiu multimilionaris amb què penseu que gastaríeu els vostres diners?

¹ Referència a la pàgina 11: "El transatlàntic creuava el nord de l'Atlàntic entre la boira."

² Referències a les pàgines 12: "Harvey era un noi de quinze anys malcriat i consentit."

³ Referència a la pàgina 12: "-Algú de vostès té una cigarreta?"

⁴ Referència a la pàgina 13: "(...) el vaixell es va inclinar bruscamment i el va llançar al mar."

⁵ Referència a la pàgina 13: "Quan va obrir els ulls, no recordava quant de temps havia estat a l'aigua (...)"

⁶ Referència a la pàgina 11: "Era un dia de maig i el mar estava una mica agitat."

⁷ Referència a la pàgina 15: "Vols una mica de cafè?"

⁸ Referència a la pàgina 17: "(...) et pagarem amb el menjar i 10 dòlars i mig cada mes (...)"

⁹ Referència a la pàgina 17: "-Rentar plats durant quatre mesos en aquest vaixell fastigós?"

¹⁰ Referència a la pàgina 18: "En aquell moment, va rebre la primera bufetada de la seva vida."

¹¹ Referència a la pàgina 18: "Com pots tenir 140 dòlars a les butxaques? Nosaltres no guanyem ni 50 dòlars cada mes (...)"

¹² Referència a la pàgina 12: "El seu pare, un multimilionari nord-americà, només es preocupava pels negocis."

Les imatges Vaixells

Bacallaner

Transatlàntic

Barca

Les expressions

Tocar la pera: molestar.

Abocar (alguna cosa) pel broc gros: dir alguna cosa de manera directa i assertiva, tal com raja.

La cançó. *La gent normal*, versió de Manel de la cançó *Common People* de Pulp

Harvey Cheyne cau al mar mentre feia una travessia amb transatlàntic amb la seva rica família. El rescaten uns pescadors humils a qui Harvey inicialment menysprea pel fet de no ser de la seva classe social. La cançó de Pulp, versionada per Manel, aprofundeix en la fractura de classe entre persones.

S'havia estat cultivant per Grècia i havia après que és tant important viatjar. I jo me l'escoltava i deia sí sí, clar clar. Son pare acumulava grans riqueses. I vaig dir caram, en aquest cas, si us plau, anul·li la cervesa i posi'ns el vi car. Li va semblar genial. Va fer un glopet, em va mirar i va dir vull viure com viuen els altres, vull fer les coses que fa la gent normal, vull dormir amb qui dormen els altres, t'estic parlant de ficar-me al llit amb gent normal com tu. I assumint aquell paper, vaig dir bé, veurem què s'hi pot fer.

Vaig passejar-la pel mercat del barri. Em va semblar un escenari adequat. Per començar, vaig dir, d'acord, ara fes veure que no tens ni un duro. I va riure, i va dir ai quina gràcia, que boig estàs, ets molt divertit! Doncs, francament, maca, no em sembla que ningú estigui rient aquí.

Ja t'ho has pensat bé això de viure com ho fan els altres, veure les coses que veu la gent normal, dormir amb qui dormen els altres, ficar-te al llit amb gent normal com jo? I ella no tenia res i m'agafava del braç! Comparteix pis amb estranys, busca una feina formal, puja al metro pels matins, ves al cine alguna nit. Però igualment mai entendràs, el que és anar passant els anys, esperant la solució, que s'emporti tanta por. No, tu mai viuràs com viuen els altres, ni patiràs com pateix la gent normal, mai entendràs el fracàs dels altres, mai comprendràs com els somnis se'ns van quedant en riure i beure i anar tirant, i si pots, ja saps, foliar de tant en tant.

Prova a cantar, si ho fan els altres, i canta fort, si et sembla interessant. Riu a pulmó, si ho fan els altres, però no t'estranyi, si et gires, que es riguin de tu, que no et sorprengui si estan farts de tu, jugant a ser com és la gent normal.

L'explicació: l'escorbut

L'escorbut és una malaltia que apareix per un dèficit de vitamina C (també anomenada àcid ascòrbic) a l'organisme. Una baixa ingesta de fruita o verdura fresca (que és d'on més sovint les persones humanes l'obtenim) durant un període de temps perllongat pot estar en l'origen d'aquesta patologia que afecta la síntesi del col·lagen. Aquesta dificultat del cos per generar col·lagen duu a quadres hemorràgics generalitzats amb, per exemple, ferides antigues que s'obren i noves que no es tanquen, afectacions a òrgans interns, sagnat gingival, etc. En els segles d'or de les grans travessies navals aquesta va ser una de les malalties més mortíferes entre els mariners. Es calcula que l'escorbut va arribar a matar més de dos milions de persones.

La prevenció i el tractament de l'escorbut és tant simple com ingerir aliments que continguin vitamina C, com fruites i verdures fresques. A la marina britànica el van eradicar amb la incorporació de suc de llima a la dieta dels navegants.

Activitats en grup. Ara tots plegats (ATP)

1. Harvey, sense treballar, disposava de molts més diners que qualsevol dels pescadors de la goleta. Feu una llista de feines que considereu que estiguin exageradament mal pagades en relació amb el retorn que tenen a la societat. Poseu les llistes en comú i aporteu arguments per defensar la vostra.
2. Troop va donar una bufetada a Harvey quan aquest el va acusar de lladre. De vegades, per marcar els límits de conducta a un infant o adolescent cal mostrar-se contundent i sorgeix el dubte: contundència fins al punt de donar un mastegot? Dividiu-vos en dos grups. Cada grup defensarà una posició. Durant cinc minuts organitzeu l'argumentari i dediqueu després cinc minuts al debat.

Activitats per preparar a casa i compartir

Harvey va caure al mar quan viatjava a bord d'un transatlàntic. Com que això no fa riure, millor prepareu-vos una explicació breu d'alguna anècdota divertida que hagueu viscut en algun viatge (encara que sigui en autobús) per compartir a la següent sessió amb els companys.

NOTA: Si aquest és l'últim capítol que s'ha llegit al llarg de la sessió, demaneu que algun xerraire en faci un resum per explicar-lo al principi de la següent sessió.

2. Els pescadors de la goleta / 3. El meu primer peix!

Motors de conversa

1. Per començar a parlar ⇒ Parleu de com sou i què feu i del que coneixeu

1. Troop era un home just i respectat¹³. A tots ens agrada que ens respectin. Recordeu ocasions en què no us va sentir prou respectats? Coneixeu alguna persona que respecteu molt pels seus bons actes?
2. La família de Harvey tenia dos vagons de tren privats¹⁴. Coneixeu algú que sigui molt ric i gaudeixi de manera privada de béns inassolibles per a la gent corrent, com ara un tren, un iot privat, un jet, un palau...? Heu anat en tren d'alta velocitat? I en un iot? Us agradaria tenir un iot o un jet privat?
3. Dan va demanar al seu pare si podien sortir a pescar junts amb Harvey¹⁵. El capità els va autoritzar però a la vegada els va demanar que no s'allunyessin gaire. Teniu fills? A quina edat els vàreu deixar anar sols pel carrer? Vàreu patir molt, les primeres vegades? Coneixeu alguna persona que abans dels sis anys la deixessin anar sola pel carrer?
4. Harvey va pescar el seu primer peix en companyia de Dan¹⁶. Heu pescat mai? En un riu o al mar? Us va agradar l'experiència? Quin peix vàreu pescar? Quin peix us agradaria pescar? Coneixeu alguna persona que es dediqui professionalment a la pesca?

2. Per llançar-se a parlar ⇒ Parleu del que recordeu

5. A Dan i a Harvey els va tocar rentar el vaixell i fer el primer torn de vigilància¹⁷. Si sou homes, vàreu haver de fer el servei militar? Teniu algun familiar que hagi hagut de fer-lo? En alguna ocasió heu hagut de fer vigilància tota la nit per protegir alguna cosa? Recordeu haver passat alguna nit sencera sense dormir?
6. Al vaixell hi havia un doble torn per sopar, el dels vells i el dels joves¹⁸. A casa vostra els nens mengen a part dels adults, habitualment? I quan hi ha celebracions familiars? Recordeu el sopar més multitudinari al que hagueu assistit mai. Quantes persones hi havia aproximadament? Vàreu menjar bé?
7. A Penn se li va enredar l'àncora entre les algues i no la podia aixecar. Ja n'havia perdut un parell, aquella temporada¹⁹. Recordeu algun objecte que hagueu perdut més d'una vegada? Encara el teniu, o el vàreu perdre definitivament? Recordeu si vosaltres en vàreu ser els culpables, d'aquesta pèrdua, o hi va intervenir l'atzar? Heu perdut alguna cosa important, al llarg de la vostra vida?
8. Troop tenia trenta anys d'experiència en l'art de la pesca²⁰. Teniu trenta anys d'experiència o més en alguna cosa? Tots som experts en alguna cosa. En quines coses creieu que sou persones experimentades?

3. Per parlar millor ⇒ Parleu del que sabeu fer i del que penseu

9. Harvey volia demanar disculpes al pare de Dan²¹. Us resulta fàcil demanar disculpes? Penseu que és bo reconèixer els propis errors? Creieu que són bones les falses disculpes, aquelles que es demanen però que no s'hi creu? Sabeu perdonar? Creieu que tot és perdonable, en aquesta vida?
10. Irlandès geperut, cuiner negre, etc.²². El llibre utilitza un llenguatge directe, en alguns casos políticament incorrecte. Què en penseu d'aquest llenguatge? Creieu que si tinguéssiu alguna particularitat física toleraríeu que la gent es referís a vosaltres a partir d'ella? Sabeu utilitzar sempre un llenguatge políticament correcte?
11. Centenars de vaixells pescaven en un dia tranquil i assolellat²³. El mar estava ben cobert de veles i bots. Què en penseu de la sobreexplotació pesquera? Creieu que hem de patir pel futur dels oceans? Penseu que podríem reduir el consum de plàstics per evitar que bona part d'aquests acabin al mar?
12. Harvey va tenir la sort del principiant, en la seva primera incursió al món de la pesca²⁴. Què opineu sobre això de la sort del principiant? Creieu que aquesta sort existeix? L'heu viscuda mai, aquesta sort del principiant? En quina situació? Algú us la va retreure, aquesta sort?

¹³ Referència a la pàgina 19: "És un home just i tothom el respecta."

¹⁴ Referència a la pàgina 19: "(...) tenia dos vagons de tren que s'anomenaven com ell i com la seva mare"

¹⁵ Referència a la pàgina 26: "-Pare, podem sortir a pescar Harvey i jo?"

¹⁶ Referència a la pàgina 27: "-(...) És el meu primer peix!"

¹⁷ Referència a la pàgina 23: "Però encara havien de netejar el vaixell i fer el primer torn de vigilància."

¹⁸ Referència a la pàgina 22: "(...) primer van menjar els vells, i després, els joves: (...)"

¹⁹ Referència a la pàgina 28: "(...) Penn ja havia perdut dues àncores aquella temporada."

²⁰ Referència a la pàgina 29: "Tenia trenta anys d'experiència (...)"

²¹ Referència a la pàgina 24: "Li demanaré disculpes al teu pare."

²² Referència a la pàgina 22: "Era la veu del cuiner negre, (...)"

²³ Referència a la pàgina 25: "Centenars de vaixells pescaven en un dia tranquil i assolellat."

²⁴ Referència a la pàgina 28: "Harvey va treure del mar el bacallà més gros de tots els que havien pescat fins aleshores."

Les imatges Caps

Cap d'Hornos

Cap de Bona Esperança

Cap de Creus

Les expressions

Tenir un gran cor: ser bona persona.

Morir-se de son: tenir molta son.

La cançó. *Somnis*, d'Albert Pla

Somnis és una cançó de bressol, que ben bé podria vetllar el son dels dos amics, Harvey i Dan, dormint abraçats a la coberta del vaixell.

Si algun dia te n'anessis a dormir
i volguessis tenir els
somnis mes guapíssims
que es poguessin tenir.

Espera només que sigui de nit
obre la finestra i mira el cel
i tria l'estrella que t'agradi més
que jo hi seré, a dins,
cuidant que tu tinguis
els somnis mes guapíssims que es poguessin tenir.

Jo em cuidaré que els teus somnis
siguin tan fantàstics, superguapos, tan tan màgics
i que vagis allà on vagis
i que et passi el que et passi
i que somiïs el que somiïs
mai no vulguis que s'acabi.

Tu tria l'estrella que t'agradi més
que jo hi seré, a dins,
cuidant que tu tinguis
els somnis mes guapíssims que es poguessin tenir.

I que somiïs amb qui estimis
i que volis i que flotis
i que et corris i que riguis
jo faré que en els teus somnis
hi surtin mil colors
vermells i blaus
i verds i grocs
colors brillants però relaxants
i que tinguis mil sensacions.

L'explicació: l'orca

L'orca és un cetaci, l'espècie més gran dins de la família dels delfínids. Es pot trobar a tots els oceans de la Terra, i viu en grups familiars que es desplacen contínuament. Les orques són animals essencialment carnívors, que s'alimenten sobretot de tonyina, tauró, salmó, tortuga marina, lleons marins o morses. També s'alimenten d'altres cetacis, fet que ha dut l'espècie a ser coneguda com la balena assassina.

D'acord als estudis sobre l'organització social de les orques en les comunitats del nord-est del Pacífic, aquesta es basa en el parentiu matern i pot ser una característica de les poblacions d'orca d'arreu del món. Sembla ser que els lligams familiars són molt forts, i que les seves relacions socials són altament complexes.

Les orques acostumen a presentar grans dificultats adaptatives en captivitat. El trauma de la captura i la separació de les seves estructures familiars, l'haver de fer actuacions de circ a canvi de menjar, juntament amb l'obligació de conviure en espais petits amb individus aliens als seus llaços parentius sembla que poden ser darrera de certs comportaments desadaptatius que en alguns casos han dut fins i tot, per exemple, a atacs a les seves persones cuidadores, que han acabat amb la mort d'aquestes.

Activitats en grup. Ara tots plegats (ATP)

1. Harvey demana disculpes a Troop. És la primera vegada a la seva vida que demana disculpes a algú. D'aquesta llista d'incompliments, representeu com es queixaria la persona afectada i com li demanariem disculpes. Cal disculpar-se...

a l'encarregat, per arribar tard a la feina.	a la dona o al marit, per no haver comprat el que t'havia encarregat.
a la mare, per no felicitar-la pel seu sant.	al promès o a la promesa, per haver arribat tard a una cita.
a la mestra, per no haver portat la bata del fill.	al conductor d'un altre cotxe, per haver-li fet una rascada.
al veí per haver tirat aigua al seu balcó.	a la peixatera, per haver-li fet una comanda i no haver anat a recollir-la.
a un amic, per no visitar-lo a l'hospital.	a un company, per no haver-li portat uns apunts que li havies promès.
al veí, per haver fet força soroll en una festa.	a un amic, per haver-li trucat molt tard i haver-lo despertat.

2. Trieu, dels capítols, una frase que us agradi i expliqueu per què l'heu triada al grup. Un cop hagueu sentit totes les frases compareu-ne dues i expliqueu quina d'aquestes us agrada més o menys i per què.

Activitats per preparar a casa i compartir

Els nusos mariners a les cordes de les embarcacions són una de les claus en el món de la navegació. Prepareu a casa una petita explicació per a la propera sessió de com es fa algun tipus de nus mariner. Si us és possible, porteu un trosset de corda o de fil gruixut per fer la demostració.

NOTA: Si aquest és l'últim capítol que s'ha llegit al llarg de la sessió, demaneu que algun xerraire en faci un resum per explicar-lo al principi de la següent sessió.

4. El vaixell fantasma

Motors de conversa

1. Per començar a parlar ⇒ Parleu de com sou i què feu i del que coneixeu

1. Harvey es va despertar i va poder observar que la goleta es balancejava a causa de la mala mar²⁵. Us maregeu amb facilitat? Si us maregeu, què feu per millorar la situació? Coneixeu alguna persona que no hagi baixat marejada després de pujar a una muntanya russa?
2. Alguns mariners sabien tocar instruments²⁶. Us agrada la música? Sabeu tocar algun instrument? Us agrada cantar? Canteu a la dutxa? Coneixeu alguna persona que es dediqui professionalment a la música?
3. La tripulació va poder observar impotent com un remolí enfonsava un vaixell²⁷? Us heu vist mai impotents davant de fets que haguessin succeït i que fossin irremeiables? Penseu en tempestes que fan estralls, en accidents de circulació...
4. El cuiner afirmà haver vist aspectes del futur en somnis²⁸. Coneixeu persones que siguin capaces de veure el futur a través dels somnis? Us faria por conèixer els somnis sobre vosaltres, d'una persona dotada d'aquest poder?

2. Per llançar-se a parlar ⇒ Parleu del que recordeu

5. Feia molt mal dia per pescar²⁹. Recordeu algun dia molt dolent meteorològicament parlant? Recordeu quina estació de l'any era? Us vàreu poder protegir? Quins fenòmens recordeu: pluja, vent, neu, pedra...? Recordeu si vàreu passar por?
6. La música va fer emocionar bona part de la tripulació de la goleta³⁰. Hi ha el so d'algun instrument que us resulti més emocionant que els altres? Creieu que la música pot fer canviar l'estat d'ànim d'una persona? Recordeu alguna ocasió en què la música hagi influït en el vostre estat d'ànim? I en alguna decisió que haguessis pres?
7. Dan va explicar els seus somnis a Harvey: volia ser capità d'un vaixell modern³¹. Recordeu algun somni de joventut? S'ha complert o ha quedat en somni incomplet? Sou persones somniadores?
8. Dan volia anomenar *Hattie* el seu vaixell somniat³². Heu tingut mascotes, a casa vostra? En recordeu els noms? Recordeu com vàreu escollir-los? Creieu que els noms de les mascotes han de ser divertits? És correcte que les mascotes tinguin noms de persona?

3. Per parlar millor ⇒ Parleu del que sabeu fer i del que penseu

9. La tripulació de la goleta era supersticiosa³³. Sou persones supersticioses? Què en penseu, de les supersticions? Teniu manies, com ara no trepitjar línies blanques o tornar a mirar si heu tancat una porta amb clau?
10. El cuiner creia que Dan un dia seria el criat de Harvey³⁴. Què en penseu de la figura del criat? És correcte que una persona faci de criada d'una altra? Creieu que la paraula "criat" defineix bé la relació entre Dan i Harvey? Heu tingut la sensació, en alguna ocasió, que estàveu fent de criat o de criada d'una persona?
11. El capítol 4 del llibre es diu "El vaixell fantasma"³⁵. Penseu que el títol del capítol casa amb el seu contingut? Perquè creieu que la visió del vaixell és fantasmagòrica? Què el fa més tenebrós, que hi hagi un mort a dins, en un context boirós, o que s'enfonsi davant dels seus ulls?
12. Penn plorava de pena pel que havia vist³⁶. Heu consolat mai persones tristes? Teniu un caràcter animós? Penseu que riure pot allargar la vida, com afirmen alguns estudis? Creieu que es bo plorar?

²⁵ Referència a la pàgina 33: "La goleta es balancejava a causa de la mala mar."

²⁶ Referència a la pàgina 34: "Dan va agafar el seu acordió (...)"

²⁷ Referència a la pàgina 36: "-Mireu! El seu vaixell s'està enfonsant!"

²⁸ Referència a la pàgina 35: "Ho he vist en somnis."

²⁹ Referència a la pàgina 33: "(...) perquè feia molt mal dia per pescar."

³⁰ Referència a la pàgina 34: "(...) tots es van emocionar."

³¹ Referència a la pàgina 38: "(...) volia ser capità i tenir un d'aquells vaixells nous (...)"

³² Referència a la pàgina 38: "(...) l'anomenaria *Hattie*, com el meu bot –va afegir Dan."

³³ Referència a la pàgina 35: "Jo no sóc supersticiós!"

³⁴ Referència a la pàgina 35: "Arribarà un dia en què ell serà l'amo i tu, Dan, el seu criat."

³⁵ Referència a la pàgina 33: "El vaixell fantasma"

³⁶ Referència a la pàgina 37: "El petit Penn, que era assegut a la popa, plorava de pena pel que havia vist."

Les imatges Pesca

Pesca amb ham

Pesca amb xarxa

Les expressions

Dir fàstics d'algú: dir-ne coses que afecten greument el seu bon nom.

Fer més por que una pedregada: fer molta por.

La cançó. *Com plora el mar*, de Joan Dausà

El vaixell d'Abishai, amb ell mateix i un home mort dins, s'enfonsa davant de la tripulació del capità Troop, engolit per un remolí. Joan Dausà, en el context de la crisi de les persones refugiades sirianes de 2017, clama, en nom del mar, contra l'horror, permès per la resta de la humanitat, de les morts per ofegament de persones en busca de refugi.

Com plora el mar.

Quan veu un cos que cau,
un altre cos que cau,
i la mort amb gust de sal
s'escola gola avall,
i al fons els peixos corglaçats
imploren pietat,
i Neptú impotent abaixa el cap,
fa tant de mal però és llei de mar.

No entenc aquests humans.

Com plora el mar.

I les balenes que tants cops va dibuixar
se l'emporten quan ja tot ha passat.
I el mar és un mirall
i es fa un silenci llarg i blau.

L'explicació: el profeta Jonàs

Jonàs fou el cinquè dels profetes menors, fill d'Amitai i pertanyent al regne d'Israel. És esmentat com a profeta a llibres sagrats de diferents confessions, entre ells l'Alcorà i la Bíblia. La seva va ser, en aquest episodi concret, una història de desobediència i de càstig:

Jonàs rebé de Déu l'ordre d'anar a predicar a Nínive i desobeí: no va anar a Nínive, i marxà a Jaffa, on embarcà en una nau fenícia amb rumb cap a Tharsis. Una violenta tempesta, enviada per Déu, com a càstig per la seva desobediència, posà en perill l'embarcació, i els tripulants es jugaren a sorts saber qui era el causant d'aquella desgràcia. Déu va fer que l'atzar assenyals Jonàs, que havia estat dormint plàcidament a la bodega. Finalment aquest va confessar la seva infidelitat a la tasca encomanada i per evitar que d'altres paguessin per la seva culpa va demanar que el llancessin al mar per salvar la nau. Així es va fer, i la tempesta encalmà. Ell fou engolit per un gran peix, o una balena. Ja dins del ventre de l'animal, adreçà una oració al Senyor, el qual donà l'ordre que al tercer dia el peix expulsés el profeta i el llancés a la platja. I així finalment complí amb l'encàrrec inicial fet per Déu.

Activitats en grup. Ara tots plegats (ATP)

1. La història de Jonàs és un passatge bíblic força conegut i molt gràfic per la seva espectacularitat. Trieu una llegenda o conte que sigui sorprenent i que recordeu (*). En grup, cadascú anomena el títol del relat que ha escollit, es vota la història que es vol sentir i la persona que l'ha proposat, l'explica.

(*) Exemples: el diluvi universal, el pas del mar Roig, la llegenda de Sant Jordi, el tambor del Bruc, el conte del Patufet, etc.

2. La tripulació observa impotent com un vaixell s'enfonsa davant seu. Veuen morir persones sense poder fer res per evitar-ho. Dediqueu un minut a fer una llista de tres emocions (**) que creieu que sentiríeu en cas que fóssiu vosaltres les persones que visquéssiu aquesta experiència. Poseu-les en comú i observeu quines són les emocions que més es repeteixen.

(**) Mostres de sentiments o emocions: ràbia, tristesa, enuig, desesper, angúnia, alerta, impotència, patiment, desolació, angoixa, pena, atabalament, desconcert, etc.

Activitats per preparar a casa i compartir

El cuiner va agafar el violí i va tocar una cançó tan trista que tothom es va emocionar. Busqueu una cançó emocionant (no necessàriament trista) que conegueu i mireu de portar-la en algun format que es pugui reproduir a la següent sessió, preferiblement a través d'un telèfon mòbil amb connexió a Internet. Entre totes les escoltades voteu la que considereu més emocionant de totes.

NOTA: Si aquest és l'últim capítol que s'ha llegit al llarg de la sessió, demaneu que algun xerraire en faci un resum per explicar-lo al principi de la següent sessió.

5. Els dos amics / 6. Penn recorda qui era

Motors de conversa

1. Per començar a parlar ⇒ Parleu de com sou i què feu i del que coneixeu

1. Dan i Harvey cada vegada eren més bons amics³⁷. Sou persones de tenir moltes amistats? O més aviat poques i bones? Quedeu sovint amb les vostres amistats? Teniu amistats que hagin durat de quan éreu criatures?
2. Harvey explicava històries de la seva manera de viure d'abans, històries de trens, de cavalls, etc.³⁸. Us agraden els cavalls? N'heu muntat mai cap? Coneixeu algun lloc on s'hi pugui muntar, en el vostre entorn més proper? Us agraden els animals, en general?
3. Troop va fer treballar molt els seus homes perquè deixessin de pensar en allò que havien vist i recuperessin les ganes de riure³⁹. Sou molt treballadors? O us agrada fer una mica el gandul? Us agrada seure i no fer res, o sou incapaços d'estar-vos quiets? Coneixeu alguna persona que espanti les cabòries treballant sense parar?
4. Finalment la goleta arribà al calador de la Verge⁴⁰. Us agrada arribar a casa? Us agrada trobar casa vostra endreçada, quan arribeu, o us és igual? Quan marxeu de casa ho deixeu tot ben ordenat? Abans d'anar a dormir deixeu els plats del sopar rentats?

2. Per llançar-se a parlar ⇒ Parleu del que recordeu

5. Dan i Harvey li robaven els bunyols al cuiner⁴¹. Quan éreu criatures havíeu robat mai menjar per fer una dolenteria? Recordeu si éreu criatures molt mogudes? Us renyaven molt els vostres pares?
6. Harvey trobava a faltar molt la seva mare⁴². A més, devia estar molt amoïnada per la seva desaparició i això el tenia preocupat. Necessitava contactar amb ella per dir-li que era viu. Us heu trobat en alguna ocasió en una situació en què necessitèssiu imperiosament comunicar alguna cosa i us va resultar impossible? Com us vàreu sentir?
7. Harvey va tocar la campaneta per avisar de la presència de la goleta i evitar l'embat d'un transatlàntic⁴³. Heu vist mai un transatlàntic? Hi heu viatjat mai? Recordeu quants pisos tenia? Heu fet algun creuer? Recordeu algun mitjà de transport més gros? Quin creieu que deu ser el mitjà de transport més petit?
8. Entre d'altres coses, Jason Olley va perdre tota la feina de l'estiu⁴⁴. Us ha passat alguna vegada, que hagueu perdut de cop tota la feina feta en un període llarg de temps? Quina? Va ser per culpa vostra? Com us vàreu sentir o com creieu que us sentiríeu, si us passés?

3. Per parlar millor ⇒ Parleu del que sabeu fer i del que penseu

9. A Harvey li van assignar un lloc a taula i a les lliteres, com si fos un més de la tripulació⁴⁵, tal com passa quan es va de colònies amb l'escola o amb l'esplai. Què en penseu del fet que les criatures vagin de colònies? Vosaltres hi vàreu anar? Us ho vàreu passar bé? Us agradava el menjar? Dormíeu a dalt o a baix de les lliteres? Us enyoràveu?
10. Els dies de poca feina, mataben meduses a cops de rem⁴⁶. Com veieu aquesta manera de fer passar el temps? Creieu que es podrien distreure d'una altra manera? De quina? Heu vist mai una medusa? Us n'ha picat mai una?
11. Els calamars, quan eren pescats, deixaven anar tinta, que embrutava la superfície del mar i la cara dels pescadors⁴⁷. Sabeu cuinar? Sabeu cuinar calamars? De quina manera els sabeu cuinar? Utilitzeu la seva tinta per algun plat?
12. El calamar és bo per fer d'esquer a la pesca del bacallà⁴⁸. Per aquest motiu, una goleta que van trobar els va oferir set bacallans per cada calamar que els donessin. Heu venut, comprat o cedit mai coses a partir d'una negociació, amb regateig, amb condicions?

³⁷ Referència a la pàgina 39: "Harvey i Dan cada vegada eren més bons amics."

³⁸ Referència a la pàgina 40: "(...) narrava històries (...) dels seus cavalls... (...)"

³⁹ Referència a la pàgina 47: "Volia que (...) recuperessin el bon humor i les ganes de riure."

⁴⁰ Referència a la pàgina 47: "-Ep, nois! Ja hem arribat!"

⁴¹ Referència a la pàgina 39: "(...) li robaven bunyols al cuiner."

⁴² Referència a la pàgina 40: "Tenia moltes ganes de veure-la, (...)"

⁴³ Referència a la pàgina 44: "Toca la campana per avisar-lo de la nostra presència."

⁴⁴ Referència a la pàgina 45: "Aquell home havia perdut (...) la feina de tot un estiu."

⁴⁵ Referència a la pàgina 40: "(...) tenia el seu lloc a taula i a les lliteres."

⁴⁶ Referència a la pàgina 41: "(...) mataben meduses a cops de rem."

⁴⁷ Referència a la pàgina 43: "Els calamars tacaven l'aigua (...) amb la tinta que deixaven anar."

⁴⁸ Referència a la pàgina 44: "El calamar era molt bo per pescar el bacallà."

Les imatges Cefalòpodes

Medusa

Calamar

Pop

Les expressions

Ser carn i ungla: ser inseparables.

Fer-la petar: conversar de coses intrascendents, entretenir-se enraonant.

La cançó. Jo sóc el teu amic, dels Pets

Harvey i Dan cada dia són més amics. Els Pets expliquen la seva visió de l'amistat en aquesta cançó.

Quan tot sona tan repetit
tan inútil, tan avorrit,
quan l'únic combustible és el dolor.
Quan la veu que tant t'ha promès
et confessa que no pot més,
quan el que era per sempre, ara és record.

Quan se't fa tan costa amunt
començar des del mateix punt
prova de cridar-me, que no tens motius per estalviar-me.

Jo sóc el teu amic
vull que em molestis, sóc aquí,
parla'm o plora,
mai és mal moment, mai tard o d'hora.

Jo sóc el teu amic,
vull que em molestis, sóc aquí,
parla'm o plora
que no tinc cap altra feina aquesta nit.

Puc parlar-te dels vells moments,
provar d'endevinar el que sents,
puc callar i escoltar les teves pors.
Puc fer broma al teu costat
i si estàs desesperat
puc provar de cantar-te una cançó.

Si sóc bo quan els temps són bons
també vull compartir els malsons,
prova de cridar-me que no tens motius per estalviar-me.

Jo sóc el teu amic
vull que em molestis, sóc aquí,
parla'm o plora,
mai és mal moment, mai tard o d'hora.

Jo sóc el teu amic,
vull que em molestis, sóc aquí,
parla'm o plora
que no tinc cap altra feina aquesta nit.

L'explicació: els icebergs

Un iceberg és una gran massa irregular de gel després d'una glacera, i que flota a l'aigua marina. El volum que es mostra per sobre de la superfície de l'aigua representa només un 10% del seu volum total, de manera que el 90% restant es manté enfonsat per sota del nivell superficial de l'aigua.

Quan un iceberg es desenganxa de les zones polars és traslladat pels corrents marins àrtics freds (com ara el de Labrador) fins a latituds mitjanes, on esdevé un obstacle altament perillós per a la navegació en les rutes marines. El principal risc que té una embarcació quan es troba amb un iceberg és el de la col·lisió. L'enfonsament del Titànic és l'exemple representatiu d'aquest perill, ja que és un cas conegut a nivell mundial que va fer comprendre el risc de la fragilitat d'un vaixell i les terribles conseqüències a què pot dur el xoc amb un iceberg.

El Titànic va col·lidir amb un iceberg en una zona propera a la dels Grans Bancs de Terranova.

Activitats en grup. Ara tots plegats (ATP)

1. Dan i Harvey cada vegada són més amics. Dediqueu un minut a fer una llista de tres noms que us agradaria que tinguessin amigues i amics vostres. En grup, exposeu els noms de la vostra llista i justifiqueu l'elecció. Decidiu quins són els millors noms.
2. Trieu, dels capítols, una frase que us agradi i expliqueu per què l'heu triada al grup. Un cop hagueu sentit totes les frases compareu-ne dues i expliqueu quina d'aquestes us agrada més o menys i per què.

Activitats per preparar a casa i compartir

Jason Olley va veure com un transatlàntic enfonsava el seu vaixell i li llançava el fill al mar. Finalment va poder recuperar el fill viu. Coneixeu alguna història que comenci molt malament però que acabi bé, com aquesta? Prepareu-la i expliqueu-la a la propera sessió.

NOTA: Si aquest és l'últim capítol que s'ha llegit al llarg de la sessió, demaneu que algun xerraire en faci un resum per explicar-lo al principi de la següent sessió.

7. Una ciutat enmig del mar / 8. Tornem a casa

Motors de conversa

1. Per començar a parlar ⇒ Parleu de com sou i què feu i del que coneixeu

1. Harvey no oblidaria mai el que va veure aquell matí⁴⁹. Sou persones molt impressionables? Coneixeu alguna persona que perdi el coneixement quan s'impressiona? Us ha passat en alguna ocasió?
2. Harvey notava que els altres pescadors el miraven i li feia una mica de vergonya ser el centre d'atenció⁵⁰. Us agrada ser el centre d'atenció? Us incomoden les mirades de les altres persones? Sou persones vergonyoses? Us agrada fer teatre? Heu actuat en alguna festa popular o en celebracions semblants on hàgiu estat centre d'atenció?
3. La tripulació salava el peix per conservar-lo⁵¹. Us agrada més menjar aliments dolços o salats? Coneixeu algun menjar salat que us agradi molt? De quina manera us agrada més el bacallà cuinat?
4. Harvey va poder gaudir de la natura durant el viatge de tornada a casa⁵². Us agrada el contacte amb la natura? Preferiu el mar o la muntanya? Sortiu d'excursió? Coneixeu algun paisatge especialment bonic?

2. Per llançar-se a parlar ⇒ Parleu del que recordeu

5. De cada vaixell sortien desenes de bots com abelles d'un rusc⁵³. Heu vist mai un rusc d'abelles? Us n'ha picat alguna? Vàreu tenir molt dolor? Sabeu per què són importants les abelles en el medi natural? Us agraden la mel?
6. Dan i Harvey van veure un bot arrossegat per una balena⁵⁴. Heu vist mai una balena? L'heu vist en llibertat o en un espai tancat? Recordeu l'orca Ulisses, del zoo de Barcelona? Aneu al zoo habitualment? Recordeu algun animal en concret d'un zoo que us cridés l'atenció?
7. Van avisar la família de Harvey per telègraf. Els van informar que aquest era viu⁵⁵. Recordeu alguna pel·lícula on aparegués un telègraf o rodada en l'època que n'hi havia? Recordeu cap actor o actriu de cinema d'alguna d'aquestes pel·lícules? Amb quina guerra associeu el telègraf? Heu vist i tocat algun telègraf de veritat? Coneixeu el codi Morse?
8. Harvey es va posar a plorar quan van arribar a port⁵⁶. Tornar al nostre espai vital deu ser emocionant. Recordeu algun moment de la vostra vida que hagueu plorat d'alegria? En podeu explicar el motiu? Us va fer vergonya plorar?

3. Per parlar millor ⇒ Parleu del que sabeu fer i del que penseu

9. Al calador de la Verge se sentia cantar els mariners en tota mena d'idiomes⁵⁷. Quants idiomes parleu? Sentiu a parlar en moltes llengües en el vostre entorn? Què en penseu del multilingüisme? Cal avançar cap a una llengua única perquè tothom es pugui entendre amb tothom, o cal preservar la riquesa i diversitat lingüística? Sabeu què és l'esperanto?
10. Els pescadors es jugaven la vida fent la seva feina⁵⁸. Què en penseu de jugar-vos la vida per una feina? Us agradaria fer una feina on la vostra vida estigués en risc freqüentment? Sabeu fer alguna activitat perillosa? Us agrada fer-la?
11. Harvey i Dan pensaven que el capità els castigaria⁵⁹. Què en penseu dels càstigs? Són una bona manera de corregir conductes incorrectes? Creieu que hi ha altres maneres de canviar conductes? Quines?
12. La goleta del capità Troop va apostar amb una altra quina de les dues pescaria més bacallà⁶⁰. Feu apostes o hi participeu alguna vegada? Us agraden els jocs d'atzar? Us agrada guanyar? Sabeu perdre?

⁴⁹ Referència a la pàgina 49: "Harvey no oblidaria mai el que va veure aquell matí."

⁵⁰ Referència a la pàgina 50: "El noi notava que els pescadors el miraven, i li feia una mica de vergonya."

⁵¹ Referència a la pàgina 57: "Pescaven o salaven el peix fins que queien morts de son."

⁵² Referència a la pàgina 58: "Harvey va poder gaudir de la natura (...)"

⁵³ Referència a la pàgina 49: "De cada vaixell sortien desenes de bots com abelles d'un rusc."

⁵⁴ Referència a la pàgina 50: "-L'arrossega una balena -va contestar Dan-"

⁵⁵ Referència a la pàgina 59: "Van fer servir el telègraf (...)"

⁵⁶ Referència a la pàgina 59: "El noi es va posar a plorar."

⁵⁷ Referència a la pàgina 49: "(...) cantaven i cridaven els mariners en tota mena d'idiomes. (...)"

⁵⁸ Referència a la pàgina 51: "Amb un temps així, era jugar-s'hi la vida."

⁵⁹ Referència a la pàgina 56: "Tots dos pensaven que el capità els castigaria."

⁶⁰ Referència a la pàgina 56: "(...) la goleta del capità Troop va apostar amb una altra quina de les dues pescaria més bacallà."

Les imatges Sistemes tecnològics de comunicació humana

Telègraf

Telèfon

Ordinador

Telèfon mòbil

Les expressions

Fer el darrer badall: morir.

Fer uns ulls com unes taronges: obrir-los molt a causa d'una sorpresa, d'un moviment d'admiració, per vigilància.

La cançó. *Tornarem a casa*, de Blaumut

La tornada a casa desperta en Harvey sentiments contraposats. Blaumut vincula la tornada a casa amb la nostàlgia d'allò viscut.

Benvinguda al lloc precís on faig volar els coloms,
al segon exacte que el cafè mata la son.
Quan el far s'allunyi del port,
tinc un pla perfecte.

Tornarem a casa,
pel camí que no ens durà enlloc,
sense més paisatge
que la llum que desfila de fons.
I gastarem sabates,
farem un nus amb els teus/meus cordons,
perduts en una platja
ens banyarem fins que es mori el sol,
fins que els dits se'ns arruguin molt, molt, molt...

Benvinguda al món secret dels dies qualssevol,
del minut de glòria, de les mans buscant tresors.
I recordo encara aquell lloc
on pensàvem massa.

Tornarem a casa,
pel camí que no ens durà enlloc,
sense més paisatge
que la llum que desfila de fons.
I tinc un pla perfecte,
a dos mil peus damunt dels avions,
en rigorós directe
ballarem fins que es faci fosc,
fins que el cos ens digui prou, prou, prou...

El so de la brisa que desaccelera,
del vol d'un paper que es va gronxant i cau al foc,
tu i jo, al camí amagat d'una drecera,
al lloc que sempre miraves des del teu balcó.

L'explicació: Grans Bancs de Terranova

Els Grans Bancs de Terranova són uns altiplans submarins poc profunds que hi ha al SE de l'Illa de Terranova. En aquesta zona marina s'hi barreja l'aigua impulsada per dos corrents marins que entre ells presenten un gran contrast de temperatura. El contacte entre el Corrent del Labrador (amb aigua freda) i el Corrent del Golf (amb aigua càlida) en aquest context geogràfic poc profund eleva una gran quantitat de nutrients a la superfície. Aquesta gran disponibilitat d'aliment és la responsable que en aquesta zona hi hagi un dels bancs oceànics més rics del món, altament explotat per a la pesca, amb grans colònies de bacallà, peix espasa, llagosta, balenes, dofins i foques, entre d'altres.

Es tracta d'una zona freqüentment emboirada. El contrast de la temperatura de l'aigua que arrossega cadascun dels dos corrents sembla que pot estar en l'origen d'aquest fenomen climàtic.

Activitats en grup. Ara tots plegats (ATP)

1. Imagineu que sou en una goleta en alta mar amb una via d'aigua i que per evitar que s'enfonsi heu de treure pes a l'embarcació. Per parelles, dediqueu cinc minuts a fer una llista de cinc coses (*) que llançaríeu per la borda i que siguin prou rellevants per millorar la situació. Justifiqueu davant del grup la decisió i acabeu, si és possible, amb un acord general.
(*) Vet aquí una llista, no exhaustiva, d'objectes possibles en una goleta: *àncora, aparell de ràdio, barbacoa, bàscula, bombona de butà, botes d'aigua, cadena llarga, campana d'alarma, capsa d'eines, corda gruixuda, estufa de gas, impermeable, llanterna, matalàs inflable, pneumàtic salvavides, prismàtics, recipient per dipositar peix, sac de dormir, sac de sal, saca de carbó vegetal.*
2. Quan acaba la temporada de pesca la goleta emprèn el retorn a casa. Fem una mirada cap a casa nostra. Decidiu quants elements propis d'un habitatge –objectes, coses, mobles, electrodomèstics, etc.– sereu capaços d'anomenar durant tres minuts. Comproveu-ho fent una pluja d'idees ininterrompuda i de ritme ràpid. Algú hauria de dedicar-se a comptar-los.

Activitats per preparar a casa i compartir

Quan acaba la temporada de pesca Harvey i tota la tripulació emprenen el camí de retorn cap a casa. És un retorn ambivalent, alegre per una banda, però trist per una altra. Inventat una situació en què un retorn a casa sigui alhora alegre i trist. Explica-la a la següent sessió.

NOTA: Si aquest és l'últim capítol que s'ha llegit al llarg de la sessió, demaneu que algun xerraire en faci un resum per explicar-lo al principi de la següent sessió.

9. Els pares de Harvey / 10. La trobada

Motors de conversa

1. Per començar a parlar ⇒ Parleu de com sou i què feu i del que coneixeu

1. La mare de Harvey, Constance, veia el seu fill en somnis⁶¹. Acostumeu a recordar allò que somnieu? Teniu malsons? Acostumeu a explicar els vostres somnis a altres persones? Parleu en somnis?
2. El pare de Harvey, el senyor Cheyne, no demostrava la pena que sentia⁶². Quan sentiu pena, la demostreu o procureu contenir-vos? Ploreu amb facilitat? Coneixeu alguna persona que us hagi dit que no ha plorat mai?
3. Harvey va ensenyar el seu vagó de tren particular a la tripulació. Tots van quedar molt sorpresos⁶³. Us acostumeu a sorprendre amb facilitat? Alguna vegada heu sorprès molt intensament algú? Fent què o dient què? Quina notícia positiva us sorprendria molt que us donessin?
4. Harvey havia d'ajudar a vendre el peix⁶⁴. Us agrada la feina de vendre en un establiment com els del mercat? Ho heu fet mai? Quantes vegades a la setmana mengeu peix? Preferiu el peix o la carn?

2. Per llançar-se a parlar ⇒ Parleu del que recordeu

5. Un matí de setembre el pare de Harvey va rebre el telegrama que anunciava que el seu fill era viu⁶⁵. Recordeu haver rebut per carta en alguna ocasió una notícia especialment rellevant? Actualment, com comuniqueu les coses importants?
6. Un cop assabentats que el fill era viu, els pares de Harvey van organitzar ràpidament el viatge amb tren.⁶⁶ Recordeu algun viatge que hagueu hagut d'organitzar de manera ràpida, amb poca preparació? Amb quin mitjà de transport el vàreu fer? Podeu explicar-ne el motiu?
7. Troop pensava que Harvey s'havia donat un cop al cap, de tantes bestieses com deia⁶⁷. Recordeu si alguna vegada us heu fet un cop molt fort a algun lloc? Què va passar? Heu estat ingressats a l'hospital alguna vegada? En recordeu algun detall significatiu?
8. La mare de Harvey va abraçar Manuel quan va saber que aquest havia salvat el seu fill⁶⁸. Recordeu si alguna vegada algú us ha agraït alguna cosa amb una abraçada? I vosaltres a algú? En recordeu el motiu?

3. Per parlar millor ⇒ Parleu del que sabeu fer i del que penseu

9. L'alegria no mata; la pena, sí⁶⁹. Reflexioneu sobre aquesta frase. Què en penseu? Podeu posar exemples, en la vostra argumentació?
10. El pare de Harvey mai no li havia prestat massa atenció. Esperava que es fes gran per integrar-lo als negocis familiars i esdevenir així, company⁷⁰. Considereu que aquesta distància amb el nen era efectiva per als seus propòsits futurs? Quins sentiments creieu que deuria generar aquesta pràctica al petit?
11. El senyor Cheyne creia que no era prou ric per pagar el que Manuel va fer pel seu fill⁷¹. Creieu que les bones accions han de ser recompensades amb diners? De quines maneres es poden recompensar les persones? Cal recompensar-les?
12. Harvey explica als seus pares que Troop i la seva tripulació li van ensenyar a guanyar-se la vida⁷². Què creieu que ajudarà més a la vida de Harvey, els diners del seu pare o haver après a treballar per guanyar-los ell sol? Considereu que és un problema disposar de molts diners no guanyats a través de l'esforç?

⁶¹ Referència a la pàgina 61: "Veia el seu fill en somnis, dia i nit, (...)"

⁶² Referència a la pàgina 62: "Ell no demostrava la pena que sentia, (...)"

⁶³ Referència a la pàgina 72: "Tots es van quedar bocabadats en veure'l, (...)"

⁶⁴ Referència a la pàgina 68: "(...) he d'ajudar a vendre el peix."

⁶⁵ Referència a la pàgina 62: "(...) un matí de setembre, el pare de Harvey va rebre el telegrama (...)"

⁶⁶ Referència a la pàgina 63: "(...) van organitzar ràpidament el viatge amb tren."

⁶⁷ Referència a la pàgina 70: "Em pensava que el seu fill s'havia donat un cop al cap i que només deia bestieses..."

⁶⁸ Referència a la pàgina 71: "La mare de Harvey va abraçar Manuel quan va saber que ell havia salvat el noi."

⁶⁹ Referència a la pàgina 63: "L'alegria no mata; la pena, sí –va afegir el doctor."

⁷⁰ Referència a la pàgina 62: "Pensava que arribaria un dia en què el seu fill seria el seu company."

⁷¹ Referència a la pàgina 68: "No sóc prou ric per pagar el que Troop ha fet amb el meu fill."

⁷² Referència a la pàgina 67: "Em van ensenyar a guanyar-me la vida."

Les imatges Trens

Tren de finals de segle XIX

Tren de mitjan segle XX

Tren d'inici de segle XXI

Les expressions

Perdre l'oremus: Desorientar-se, perdre la memòria o l'esment d'allò que cal fer o dir; perdre el control de si mateix.

Estar content com unes pasqües: sentir una gran alegria, estar molt content.

La cançó. *Esperit de mar, de Sangtraït*

Sangtraït parla de la duresa de la vida dels pescadors i de les seves famílies. Parla de la pèrdua de vides al mar i de l'angoixa de l'espera. La mare de Harvey viu la pèrdua del seu fill com una experiència real que la colpeix fins a fer-la emmalaltir greument.

Vora el mar, entre els brams dels trons,
hi ha una gent esperant una llum
que es vagi acostant sota els llamps.

Vora el mar, de genolls plorant,
dones grans estan resant:
oh! Déu meu, que tens el poder,
jo t'imploro.

Però aquest mar, sempre traïcioner,
agafa l'amor i l'esperit, juga amb ells.
És la por de tants mariners,
l'amargor d'un adéu com tants més.

Un instant i el seu món es perd
sota les aigües que estimaven tant.
Adéu germà, dóna records al vell,
que avui jo marxo i potser no torni més.

Vora el mar, al compàs del vent,
ones fan de cavall d'homes bons
que han anat a lluitar per menjar.

Llops de mar que no viuran més
l'emoció d'un nen corrent cap el port,
ple d'amor, amb la mare.

El mar...
Aquell món...
El mar etern...

Quin mal any per aquella gent:
primer en Joan, el seu nét, el més gran.
I ara el mar n'ha robat un més.
Pare i fill junts al cel,
si és que hi ha cel.

Un instant i el seu món es perd
sota les aigües que estimaven tant.
Adéu germà, dóna records al vell,
que avui jo marxo i potser no torni més.

Fill meu!

Educar en la responsabilitat

—No li demanis això, al nen, home! No veus que és una criatura? Ja li vagarà de treballar quan sigui gran...

L'educació dels fills és una tasca complexa que tots els pares i mares procuren fer tan bé com poden o com saben. Hi ha, però, una tasca educativa irrenunciable: els adults hem d'acompanyar els infants en el creixement constant cap a la responsabilitat personal (és a dir, a la capacitat de respondre a la vida), cap aquell punt en què finalment l'adolescent es dirà a si mateix: "*—Sé qui sóc, sé què puc fer, sé per a què se'm necessita, estimo, sóc estimat i vull començar el meu camí. Que no em diguin ja 'infant'!*" El reconeixement social constant que rep un infant quan va responent a exigències quotidianes que s'adeqüen a la seva capacitat d'assumir-les és el motor vital que el fa adult. Estalviar-li compromisos assumibles és condemnar-lo a una infància perpètua.

Activitats en grup. Ara tots plegats (ATP)

1. Penseu en un nen o una nena de set anys. Feu, cooperativament, una llista de coses de què podríeu responsabilitzar-lo o responsabilitzar-la. Penseu en la roba, l'ordre, els objectes i les joguines, la cura del cos, la previsió, la distribució del temps, els diners, les feines de casa, la relació amb companys i amics, etc. Demanareu en tot la mateixa responsabilitat tant si és un nen com si és una nena?
2. Troop diu que quan Harvey va ser pujat al seu vaixell aquest últim era una mica boig. Si algú es proposa una cosa que es veu gairebé impossible o inimaginable, diem que fa una bogeria. Bogeria semblava, per exemple, la pretensió de Gandhi sobre la independència de l'Índia. Bogeria semblaven les accions de Martin Luther King per aconseguir la igualtat de drets civils... En podeu comentar alguna més, de bogeria, encara que no sigui tan rellevant i més casolana? Per exemple: bogeria semblava la decisió d'un noi veí d'aprovar al setembre sis assignatures suspeses al juny, i ho va aconseguir; bogeria semblava recollir diners al barri per ajudar una dona sense recursos que necessitava un aparell molt costós i es va aconseguir. Tots coneixem 'bogeries' d'aquestes.

Activitats per preparar a casa i compartir

Intenteu fer un parell de rodolins, que recitareu a la propera sessió davant de tothom, sobre algun dels aspectes que apareix al capítol que s'ha treballat en aquesta sessió. Per exemple: "el telegrama ha arribat i la Constance ha revifat".

NOTA: Si aquest és l'últim capítol que s'ha llegit al llarg de la sessió, demaneu que algun xerraire en faci un resum per explicar-lo al principi de la següent sessió.

11. El futur de Dan i Harvey

Motors de conversa

1. Per començar a parlar ⇒ Parleu de com sou i què feu i del que coneixeu

1. El capità Troop i el pare de Harvey es van quedar a xerrar una estona⁷³. Sou xerraires? Us agrada escoltar l'altra gent? Us agrada fer sobretaula?
2. Troop creia que Harvey era més bo per als nombres que Dan⁷⁴. Sou bons amb els nombres? Teniu facilitat amb el càlcul mental? Us agraden més les lletres o les ciències? Quan aneu a comprar i pagueu en efectiu, comproveu el canvi que us tornen?
3. Troop creia que el seu fill sabia fer moltes coses, excepte navegar⁷⁵. Sou traçuts? En què us podeu considerar experts? En cuina? En conducció? En bricolatge? En costura? En estalvi?
4. Manuel va comprar un mocador a la seva xicota⁷⁶. Us agrada fer regals? Preferiu fer regals o que us en facin? Què us faria il·lusió que us regalesin?

2. Per llançar-se a parlar ⇒ Parleu del que recordeu

5. Troop considerava que darrerament s'havia equivocat molt⁷⁷. Us ha passat alguna vegada, de tenir aquesta sensació? Què va passar? Recordeu com us sentíeu?
6. Els pares de Harvey van assistir a Gloucester, abans de tornar a casa seva, a una festa⁷⁸. Recordeu alguna festa sonada a la qual hagueu assistit? On va ser? Hi va passar alguna cosa digne de ser esmentada? Us agraden les festes amb molta gent?
7. Quan la goleta salpa i deixa a terra Harvey i la seva família Troop diu que els recordarà molt⁷⁹. Recordeu molt alguna persona que fa temps que no veieu? Sou persones nostàlgiques?
8. Després de quatre anys, quan Harvey ja estava a punt d'acabar els estudis, no havia canviat d'opinió: s'encarregaria dels vaixells del seu pare⁸⁰. Recordeu algun projecte que hagueu volgut materialitzar al llarg de molts anys? L'heu pogut acabar duent a terme? El seu resultat ha estat tan satisfactori com l'imaginàveu, o us ha defraudat?

3. Per parlar millor ⇒ Parleu del que sabeu fer i del que penseu

9. El pare de Harvey no oferí diners a Troop perquè va intuir que no els acceptaria⁸¹. Què creieu que va fer pensar al pare de Harvey que Troop no acceptaria diners? Vosaltres els acceptaríeu?
10. El pare de Harvey demana a Troop que li deixi el seu fill un o dos anys per formar-lo⁸². Vosaltres deixaríeu el vostre fill al pare de Harvey un parell d'anys perquè el formés? Ho veieu una bona oportunitat? Creieu que hi ha trens que només passen una vegada i que cal agafar-los?
11. Harvey va esdevenir el cap de Dan. Això no va suposar cap problema per als dos nois⁸³. Com creieu que viuríeu que una persona subordinada vostra acabés sent el vostre cap. Creieu en l'amistat en l'àmbit laboral?
12. Manuel no volia acceptar diners de la mare de Harvey. Deia que tenint-ne per tabac i per menjar ja no n'hi calien més⁸⁴. Quina importància tenen els diners, per a vosaltres? Creieu que a banda de tenir diners per cobrir les necessitats més bàsiques és imprescindible tenir-ne de reserva? És important l'estalvi, per a vosaltres?

⁷³ Referència a la pàgina 73: "(...) s'havien quedat a xerrar a la cabina de la goleta."

⁷⁴ Referència a la pàgina 73: "És el doble d'intel·ligent per als nombres que el meu fill Dan."

⁷⁵ Referència a la pàgina 74: "-Dan sap fer moltes coses, però navegar..."

⁷⁶ Referència a la pàgina 77: "Després, Manuel va córrer a comprar un mocador per a la seva xicota."

⁷⁷ Referència a la pàgina 75: "(...) m'he equivocat tant últimament (...)"

⁷⁸ Referència a la pàgina 78: "(...) els pares de Harvey van assistir a una festa que se celebrava a la ciutat de Gloucester."

⁷⁹ Referència a la pàgina 79: "(...) et recordaré molt, a tu i als teus pares."

⁸⁰ Referència a la pàgina 80: "Harvey estava a punt d'acabar els estudis i no havia canviat d'opinió (...)"

⁸¹ Referència a la pàgina 73: "El pare va comprendre que no li podia oferir diners al capità, perquè no els acceptaria."

⁸² Referència a la pàgina 74: "-El que li demano (...) és que em deixi Dan un o dos anys."

⁸³ Referència a la pàgina 80: "Harvey seria el cap de Dan. Ells, però, no hi donaven cap importància."

⁸⁴ Referència a la pàgina 76: "-Per a què vull més diners, senyora?"

Les imatges Ports

Port de Gloucester

Port de Barcelona

Port de Kobe

Les expressions

Fer el pes: satisfer, convèncer.

Reblar el clau: insistir en una cosa fins a deixar-la ben resolta.

La cançó. *Qualsevol nit pot sortir el sol*, de Jaume Sisa

Es pot establir un clar paral·lelisme entre la cançó de Sisa, un himne a la benvinguda i a l'acollida entre diferents, i l'actitud de les famílies de Dan i Harvey, que no dubten a obrir les portes de casa seva a l'altre.

Fa una nit clara i tranquil·la, hi ha la lluna que fa llum,
els convidats van arribant i van omplint tota la casa
de colors i de perfums.

Heus aquí a Blancaneus, en Pulgarcito, els tres
porquets, el gos Snoopy i el seu secretari Emili, i en
Simbad, l'Ali-baba i en Gullivert.

Oh, benvinguts, passeu passeu, de les tristoros en farem
fum, que casa meua és casa vostra si és que hi ha cases
d'algú.

Hola Jaimito, i doña Urraca, i en Carpanta, i Barba-azul,
i Frankenstein, i l'home llop, i el compte Dràcula, i
Tarzan, la mona Chita i Peter Pan. La senyoreta
Marieta de l'ull viu ve amb un soldat,
els Reis d'Orient, Papa Noèl, el pato Donald i en
Pasqual, la Pepa maca i Superman. Bona nit senyor
King Kong, senyor Asterix i en Taxi-Key, Roberto
Alcazar i Pedrín, l'home del sac, i en Patufet, senyor
Charlot, senyor Obèlix.

En Pinotxo ve amb la Monyos agafada del bracet,
hi ha la dona que ven globus, la família Ulisses,
i el Capitán Trueno en patinet.

I a les dotze han arribat la fada bona i Ventafocs,
en Tom i Jerry, la bruixa Calixta, Bambi i Moby
Dick, i l'emperadriu Sissi, i Mortadelo, i Filemón, i
Guillem Brown, i Guillem Tell, la Caputxeta
Vermelleta, el Llop Ferotge, i el Caganer,
en Cocoliso i en Popeye.

Oh, benvinguts, passeu passeu, ara ja no falta
ningú, o potser sí, ja me n'adono que tan sols hi
faltés tu.

També pots venir si vols, t'esperem, hi ha lloc per
tots. El temps no compta, ni l'espai, qualsevol nit
pot sortir el sol.

L'explicació: l'aprenent

Tradicionalment s'anomenava aprenent aquella persona que es formava en algun art o ofici. Fins no fa gaire cada gremi d'artesans o oficials tenia les seves normes d'aprenentatge pròpies, que ajudaven a regular l'entrada de nous professionals a cada sector. D'aquesta manera cap individu podia exercir un art o un ofici sense haver estat aprenent d'un mestre almenys durant sis o set anys i sense haver passat l'examen gremial i la incorporació al gremi.

Avui dia la figura d'aprenent ha desaparegut. Es podrien establir certs paral·lelismes entre aquesta figura i la del becari o becària, o entre aquesta figura i la d'estudiant en pràctiques.

Activitats en grup. Ara tots plegats (ATP)

1. Dan treballava amb el seu pare, igual que Harvey ho feia amb el seu. Organitzeu un debat sobre els pros i els contres de treballar en un negoci familiar. Dividiu el grup en dos. Cada grup s'encarrega durant cinc minuts d'acumular arguments a favor d'una de les postures. Debateu durant cinc minuts.
2. Trieu, del capítol, una frase que us agradi i expliqueu per què l'heu triada al grup. Un cop hagueu sentit totes les frases compareu-ne dues i expliqueu quina d'aquestes us agrada més o menys i per què.

Activitats per preparar a casa i compartir

Un cop acabat el llibre, llegiu i reflexioneu sobre les preguntes que es plantegen al final del llibre sota el capítol "I tu, com ho veus?". Compartiu les reflexions la sessió següent per tal de fer cloenda del llibre.

NOTA: Si aquest és l'últim capítol que s'ha llegit al llarg de la sessió, demaneu que algun xerraire en faci un resum per explicar-lo al principi de la següent sessió.

Notes

Llistat d'atribucions

Imatge

Unitat	Descripció de la imatge	Atribució
1. Home a l'aigua!	Bacallaner Transatlàntic Barca	IMG_8863 Alexis Martín André Motta de Lima
2. Els pescadors de la goleta 3. El meu primer peix!	Cap d'Hornos Cap de Bona Esperança Cap de Creus	Tasty Snaks Franx' Guillemotes
4. El vaixell fantasma	Pesca amb ham Pesca amb xarxa	Lowfill Tarmak Giacomo Bartalesi
5. Els dos amics 6. Penn recorda qui era	Medusa Calamar Pop	Gemma Vega Jean-Pierre Dalbéra JAPG 1100D
7. Una ciutat enmig del mar 8. Tornem a casa	Telègraf Telèfon Ordinador Telèfon mòbil	Sottovia Marisol Teresa Llordés SpareBank 1
9. Els pares de Harvey 10. La trobada	Tren de finals de segle XIX Tren de mitjan segle XX Tren d'inici de segle XXI	Montana S. University Libr. Bryce Milton Shinkansen
11. El futur de Dan i Harvey	Port de Gloucester Port de Barcelona Port de Kobe	Charlie Kellogg Alejandro Castro Jordi Sanchez Teruel

Primera edició, setembre de 2009

La CAL (Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana)

contribueix a...

fomentar l'ús social de la llengua catalana i promoure la llengua entre els no catalanoparlants.

La LF (Associació Lectura Fàcil)

Associació Lectura Fàcil

contribueix a...

fer accessible la lectura, la cultura i la informació a tothom, amb especial atenció a les persones amb dificultats lectores.

XERREM DE LLIBRES